

Kijowski, Jerzy

Konferencje naukowe OTN

Zeszyty Naukowe Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego 21, 117-123

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dr Jerzy Kijowski

KONFERENCJE NAUKOWE OTN

Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe im. Adama Chętnika, w ciągu już ponad 20 lat swej działalności, podejmowało i podejmuje wiele różnorodnych działań. Generalnie biorąc możemy je zgrupować w czterech płaszczyznach: podejmowanie i prowadzenie działań badawczych, wydawnictwa naukowe, funkcjonowanie naukowej biblioteki oraz organizowanie konferencji naukowych. I właśnie temu ostatniemu zagadnieniu, które zresztą aktualnie wybiło się na czoło naszych działań - poświęcam swój artykuł.

W br. (tj. 2007) zorganizowaliśmy aż dziewięć konferencji naukowych, najwięcej w dotychczasowej naszej historii. Myślę, że warto poinformować o nich członków naszego Towarzystwa, i nie tylko członków, lecz wszystkich mających dostęp do Zeszytów Naukowych i po prostu wszystkich zainteresowanych działalnością OTN. Spróbujmy omówić je zaczynając od wymienienia wszystkich. Oto one:

1. *Rok 1807 na północnym Mazowszu. 200-lecie bitwy pod Ostrołęką*
2. *Jan Radomski – pedagog, naukowiec, organizator tajnego nauczania i żołnierz Armii Krajowej*
3. *Adam Chętnik, badacz, popularyzator Kurpiowszczyzny i działacz społeczny*
4. *Rola małych i średnich przedsiębiorstw w rozwoju Kurpiowszczyzny*
5. *Produkty tradycyjne i regionalne jako dywersyfikacja źródeł*

dchodów rodzin wiejskich na Kurpiowszczyźnie

6. *Rozwój szkolnictwa zawodowego, a potrzeby przemysłu na Ziemi Kurpiowskiej*
7. *Polszczyzna regionalna Mazowska północno-wschodniego*
8. *Produkcja i przetwórstwo mleka jako czynniki rozwoju Kurpiowszczyzny wobec uwarunkowań Unii Europejskiej*
9. *Historyczne spotkania naukowe*

Każda z tych konferencji miała rzecz jasna inne założenia i cele, różne były poruszane tematy, różni byli wykładowcy. Trudno je jednoznacznie sklasyfikować, i ocenić.

Zacznijmy od konferencji, odbytej dla uczczenia doniosłej rocznicy – 200-lecia wydarzeń na Mazowszu, jakim była tzw. wojna polska toczona w ramach kolejnej fazy wojen napoleońskich. Była to również 200. rocznica postania Księstwa Warszawskiego i ostrołęckiej bitwy rozegranej w naszym mieście między wojskami francuskimi i rosyjskimi – bitwy upamiętnionej na paryskim Triumfalnym Łuku wzniesionym w stolicy Francji na polecenie Napoleona. Konferencja odbyła 16 lutego 2007 r. tj. dokładnie w dwa wieki po ostrołęckiej batalii, w sali widowiskowej Ostrołęckiego Ośrodka Kultury zapoczątkowując obchody tej rocznicy w mieście i regionie. Godny podkreślenia jest fakt iż miała ona wymiar międzynarodowy nie tylko z racji podjętej tematyki ale również udziału w niej prof. Gienadija Kretynina z Rosji. Referaty wygłosili także: prof. Aleksander Kociszewski z Ciechanowa i prof. Norbert Kasparek z Olsztyna. Wśród wykładowców nie zabrakło miejscowych historyków- regionalistów: Janusza Gołoty, Jerzego Kijowskiego i Barbary Kalinowskiej. Materiały z konferencji wraz z bogatą stroną ikonograficzną (fotografie obrazów z epoki napoleońskiej, zdjęcia z obrad oraz z inscenizacji bitwy) będą wydane w postaci okolicznościowego albumu.

Kolejna konferencja dotyczyła życia i dokonań Jana Radomskiego należącego do jednego z najbardziej zasłużonych dla Ostrołęki osób. Pedagog, naukowiec, społecznik, w czasie okupacji organizator tajnego nauczania, żołnierz Armii Krajowej, dwukrotny (ostatni przed wojną i pierwszy po wonie) dyrektor ostrołęckiego Gimnazjum i Liceum im. Króla Stanisława Leszczyńskiego, następnie nauczyciel akademicki

we Wrocławiu i Szczecinie, autor wielu podręczników z zakresu nauk przyrodniczych. Miejszem konferencji było oczywiście I Liceum Ogólnokształcące im. gen. Józefa Bema, którego dyrektorem był niegdyś właśnie Jan Radomski, a słuchaczami poza członkami OTN i zaproszonymi gośćmi byli uczniowie z tego liceum. Na program konferencji złożyły się cztery referaty, które wygłosili: dr Henryk Maćkowiak z Ostrołęki oraz trzy panie będące profesorami w trzech różnych ośrodkach akademickich. Była to pani prof. dr hab. Maria Radomska z Rzeszowa (córka profesora), prof. dr hab. Janina Jasnowska (również córka Jana Radomskiego) i prof. dr hab. Janina Skrzyczyńska (studentka profesora). Ukazały one drogę życiową profesora, jego działalność patriotyczno-społeczną i naukową. Referaty z konferencji mają być wydane drukiem w postaci odrębnej publikacji.

Adam Chętnik, badacz, popularyzator Kurpiowszczyzny i działacz społeczny to temat konferencji odbytej w Jednorozcu w Szkole Podstawowej noszącej imię Chętnika, w 140 rocznicę śmierci patrona. Prof. Adam Dobroński, dr Radosław Waleszczak i dr Jerzy Kijowski to główni referenci. Konferencja połączona była z obchodami rocznicy nadania imienia szkole i była prawdziwym świętem nie tylko w tej placówce, ale w całej miejscowości.

Również w szkole, ale ostrołęckiej i to ponadgimnazjalnej, konkretnie w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 im. 5 Pułku Ułanów Zasławskich miała miejsce konferencja pt. *Rola szkolnictwa zawodowego a potrzeby przemysłu na Ziemi Kurpiowskiej*. Poruszane tematy to m. in. „Unia europejska a rozwój regionalny”, „Początki i rozwój przemysłu na Kurpiowszczyźnie”, „Szkolnictwo zawodowe, a potrzeby regionu”, „Działalność Zespołu Elektrowni „Ostrołęka” w aspekcie energetyki europejskiej oraz „Rola i znaczenie szkół przykładowych w rozwoju przemysłu do 1990 rok”. Ponieważ konferencja odbywała się w ramach 45 lecia istnienia szkoły, toteż miała doskonałą oprawę, towarzyszyły jej wystawy i występy artystyczne, a wśród bardzo licznych uczestników znaleźli się oprócz członków OTN, również uczniowie i nauczyciele zarówno obecni, jak i dawni.

Imponujący był program konferencji językoznawczej *Polszczyzna północno-wschodniego Mazowsza* z cyklu *Polszczyzna regionalna* zorganizowanej w Ostrołęce już po raz piąty. I również po raz piąty obok

naszego Towarzystwa głównym organizatorem był Zespół Kolegiów Nauczycielskich w Ostrołęce. Obrady trwały dwa dni, a wśród wykładowców - ogółem ponad dwudziestu, w tym co warto podkreślić wielu młodych - znaleźli się wybitni uczeni-filolodzy z różnych ośrodków akademickich w kraju m. in. z Poznania, Gdańska, Lublina, Chełma, Siedlec, Białegostoku, Sandomierza Łomży. Tematyka bardzo różnorodna i interesująca. Wymieńmy przykładowo niektóre z nich: prof. Henryka Sędziak z Łomży (współorganizatorka wszystkich konferencji językoznawczych w Ostrołęce wraz z dr Dorotą Czyż – zastępcą dyrektora Zespołu Kolegiów Nauczycielskich w Ostrołęce) *Nazwy wsi dekanatu myszynieckiego*, prof. Małgorzata Kornatowska z Lublina: *Językowe środki wyrażania agresji w rozmowach młodzieżowych*, dr Lucyna Sikorska z Chełma: *Nieoficjalne określenia marek samochodów w języku młodzieży ponadgimnazjalnej*, czy też mgr Małgorzata Potent z Lublina *Wesołe jest życie staruszka - starość w skojarzeniach licealistów*. Akcent ostrołęcki i to podwójny z racji tematu - jak też osoby wykładowcy - to referat mgr. Pawła Trzemkowskiego absolwenta Zespołu Kolegiów Nauczycielskich, i aktualnego redaktora naczelnego „Kuriera Ostrołęckiego” pt. *Język prozy Tadeusza Franciszka Machnowskiego*. Wszystkie referaty wygłoszone na konferencji charakteryzowały się wysokimi walorami teoretycznymi, merytorycznymi i poznawczymi i wszystkie znajdują się w kolejnym, już szóstym z kolei, tomie pokonferencyjnym wydawanym pod wspólną nazwą „Polszczyzna regionalna”

Dwie konferencje dotyczyły problematyki ekonomiczno-rolniczej i były ściśle związane z gospodarką naszego regionu. Pierwsza z nich odbyła się w Gminnym Ośrodku Kultury w Łysych. Poświęcona była *Produktom tradycyjnym i regionalnym jako dywersyfikacji źródeł dochodów rodzin wiejskich na Kurpiowszczyźnie*. Miejsce konferencji wybrane zostało nieprzypadkowo, bowiem właśnie w tej gminie leżącej w sercu Kurpiowskiej Puszczy Zielonej dużym powodzeniem cieszą się takie zajęcia jak: pszczelarstwo, agroturystyka, wyrób regionalnych produktów spożywczych i o nich właśnie mówiono podczas obrad.

Druga to konferencja w Baranowie w dniu 28 listopada 2007 r. Jest to jedyna miejscowość w naszym powiecie, a przypuszczam, że i jedyna z niewielu w kraju, gdzie funkcjonują dwie mleczarnie. Jest to Spółdzielnia Mleczarska „Kurpie” oraz Zakład Mleczarski „Hochland”

I właśnie w tym ostatnim odbyła się 28 listopada konferencja na temat: *Produkcja przetwórstwo mleka jako czynniki rozwoju Kupiowszczyzny wobec uwarunkowań Unii Europejskiej*. Dwa „profesorskie” referaty na tej konferencji były autorstwa prof. dr. hab. Janusza Budnego (nota bene naszego krajana bowiem urodzonego w okolicach Krasnosielca) pt. *Rozwój produkcja mleka na Kurpiowszczyźnie* oraz prof. dr. hab. Stefana Ziajki *Wpływ jakości mleka surowego na cechy produktów gotowych*. Uzupełniały je wystąpienia naszych ostrołęckich doktorów: Stanisława Kubła, Mirosława Rosaka i Witolda Rzepińskiego.

Specyficzną i oryginalną formą konferencji stanowiły historyczne spotkania naukowe. Nie były to jedno lub dwudniowe konferencje lecz stanowiły całoroczny cykl spotkań odbywających się w zasadzie co miesiąc (ogółem 10 spotkań), w różnych miejscach, z różnymi słuchaczami i wykładowcami i o różnej tematyce. Spotkania te poszerzały i pogłębiały wiedzę historyczną, ze szczególnym zwróceniem uwagi na dzieje najnowsze, historię regionu oraz problematykę „białych plam” w naszych dziejach. Uczestnikami tych spotkań byli przede wszystkim nauczyciele historii, regionaliści, studenci kierunków humanistycznych, uczestnicy Uniwersytetu Trzeciego Wieku i uczniowie klas licealnych interesujący się tą problematyką.

Spróbujmy na koniec dokonać pewnego podsumowania. Przede wszystkim, co jest rzeczą bezdyskusyjną, był to rok wyjątkowy jeśli chodzi o ilość konferencji. O ile w ciągu dwudziestu lat istnienia OTN zorganizowanych zostało około stu konferencji to niemal dziesiąta część z nich odbyła się właśnie w 2007 roku. Tematyka była różnorodna. Mieliśmy więc konferencje historyczne, które zresztą dominowały i nadal dominują w naszej działalności ale silną pozycję odnotowały tematy ekonomiczne (aż cztery z dziewięciu czyli niemal połowa). Dwie spośród konferencji miały charakter „rocznicowy”. Dotyczy to konferencji *Rok 1807 na Północnym Mazowszu...* zorganizowanej w 200. rocznicę ostrołęckiej bitwy z 16 lutego i również dwusetną rocznicę utworzenia Księstwa Warszawskiego oraz konferencji dotyczącej Adama Chętnika (w 40. lecie śmierci patrona naszego Towarzystwa). Dwie konferencje były typu biograficznego. obok wyżej wspomnianej „chętnikowskiej” druga dotyczyła osoby prof. Jana Radomskiego.

Bardzo liczni byli współorganizatorzy naszych konferencji. Były to

przede wszystkim samorządy terytorialne i szkoły. W jednym przypadku był to sejmik województwa mazowieckiego (Rok 1807 ...), raz władze Ostrołęki (Jan Radomski), raz wójt Łysych i raz wójt Baranowa. Ze szkół wymienić należy: Zespół Szkół Zawodowych im. 5 Pułku Ułanów Zasławskich, I Liceum Ogólnokształcące im. gen. Józefa Bema, Szkołę Podstawową im. Adama Chętnika w Baranowie oraz Wyższą Szkołę Ekonomiczno-Społeczną i Zespół Kolegiów Nauczycielskich. Jedną z konferencji („chętnikowska” w Baranowie) zorganizowana była wspólnie z naszym najbliższym – nie tylko zresztą geograficznie – sąsiadem tj. Łomżyńskim Towarzystwem Naukowym im. Wagów, my z kolei byliśmy współorganizatorem konferencji naukowej w Łomży poświęconej mniejszości rosyjskiej na północno-wschodnim Mazowszu.

Jeśli chodzi o finansowanie konferencji to główny udział ma w tym Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Pokrywa ono niewiele mniej niż połowę ogółu naszych środków wydanych na ten cel. Reszta to sponsorzy, którymi zresztą najczęściej są współorganizatorzy naszych konferencji, i którzy najczęściej współfinansują nas poprzez bezpłatne świadczenie takich usług, jak: wynajem sal, dekoracje, nagłośnienie, czy też druk zaproszeń. Bardzo duży jest wkład członków OTN, szczególnie jego kierownictwa, co przejawia się najczęściej w społecznej pracy związanej z organizacją konferencji.

Referentów na naszych konferencjach umownie można podzielić na trzy grupy. Pierwsza to powszechnie uznani uczeni reprezentujący różne dziedziny wiedzy i z różnych ośrodków akademickich (Warszawa, Olsztyn, Białystok, Łódź, Pułtusk ale również i Szczecin, Rzeszów, Lublin, czy też Łomża). Byli oni jako gwarantami wysokiego poziomu naukowego konferencji i wzorem dla innych. Druga grupa to miejscowi badacze, najczęściej w stopniu doktora, ze znacznym już dorobkiem naukowym i wreszcie trzecia grupa to młodzi, często debiutujący na „konferencyjnej niwie”. Dla tych ostatnich jest to duża szansa pokazania się w środowisku naukowym, możliwość pewnego „oszlifowania” i zdobycia pierwszych punktów w drodze do kolejnych stopni naukowych.

Promocji młodych służy też fakt, iż materiały w zasadzie ze wszystkich konferencji, będą opublikowane. Dzieje się to w trojaki sposób. Po pierwsze w postaci odrębnej publikacji (np. *Rok 1807 ...*, czy też *Jan Radomski*), następnie w wydawnictwach zbiorowych (najczęściej zawiera-

jących referaty z dwóch konferencji) i wreszcie w „Zeszytach Naukowych” Ostrołęckiego Towarzystwa Naukowego.

Oczywiście nie z samymi pozytywami mieliśmy tylko do czynienia, występowały także i pewne negatywy. Należy do nich np. zawężenie terytorialne sprawiające, iż miejscem ich odbywania jest w zasadzie tylko Ostrołęka i pobliskie miejscowości, a nie uwzględniany jest np. Wyszaków, Ostrów Mazowiecka, czy też Maków Mazowiecki. Nadal za mało jest urozmaicona tematyka sprowadzająca się przede wszystkim do nauk historycznych i ekonomicznych. Warto by również zastanowić się na bliższą współpracą z ośrodkami akademickimi i uczelniami zarówno publicznymi i niepublicznymi takimi np. jak: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Akademia Humanistyczna w Pułtusku, Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży, czy też Uniwersytet im. Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Należy także w jeszcze w większym niż dotychczas stopniu wiązać konferencje z aktualnymi, najważniejszymi problemami miasta i regionu.

Niektóre mankamenty myślę, że uda się nam wyeliminować już w następnym roku, który (jeśli uda się nam pozyskać odpowiednie środki) już dziś zapowiada się dość obiecująco.